

2 **Τ**ὸ Ρυσιάνον⁶ οἶδ' ὅτι πάντες γινώσκουσιν⁷,
οὐ μόνον διὰ τὸ προκαθῆσθαι τοῖς τῆς
13β Καλαβρίας τέρμασι, μέγιστόν τε τυγχάνειν
ὁμοῦ καὶ ἀνεπιβούλευτον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πάσης
τῆς χώρας ἐρημωθείσης καὶ πασῶν τῶν πόλεων ἔργον
γεγενημένων τῆς τῶν Σαρακηνῶν⁸ πολυεπηρείας,
μόνον διαφυγεῖν μέχρι καὶ νῦν τῆς αὐτῶν ἀπω-
λείας τὸν νόμον. **Τ**οῦτο δὲ οὐκ ἔξ ἀνθρωπίνης σο-
φίας ἢ βοηθείας συνέβη, ἀλλὰ τῇ δυναστείᾳ καὶ
ἀντιλήψει τῆς ἐκεῖ ἐπισκιαζούσης ἑξαιρέτως Δε-
σποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας·
ἥτις πολλάκις τῶν ἀδέων Ἀγαρηῶν⁹ ἐν νυκτὶ προσ-
ελθόντων καὶ συλῆσαι τὸ φρούριον βουληθέντων,
ἅμα τῷ προσεγγίσει αὐτοὺς τῷ τείχει, ὥστε καὶ κλί-
μακα ἐπιθεῖναι, λέγεται ἄνωθεν ὡς γυνὴ πορφυρο-
φόρος ἐποφθῆναι αὐτοῖς, λαμπάδας ἐν ταῖς χερσὶ
κατέχουσα καὶ ταύταις αὐτοὺς καταβάλλουσα καὶ
14α τοῦ τείχους ἀποδιώκουσα. Καὶ τοῦτο σαφῶς ὁμο-
λόγουν οἱ ἔξ αὐτῶν γενόμενοι πρόσφυγες. **Ε**κεῖθεν
τοίνυν ὁ ὄσιος πατὴρ Νεῖλος ἀνέτειλεν καὶ ἐκεῖσε
20 τὰς τῆς σωματικῆς ἡλικίας ἀρχὰς κατεβάλλετο,
δῶρον ἀπὸ Θεοῦ χαρισθεὶς τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ·

6. Σαρακηνῶν χφ. G.

Α'. Η ΕΝ ΤΩ ΚΟΣΜΩ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ

«Δῶρον ἀπὸ Θεοῦ χαρισθεὶς τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ»
Γέννησις καὶ παιδικὰ χρόνια τοῦ ὀσίου

2 **Τ**ὸ Ρυσιάνο βέβαια εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους, ὅχι
μόνον διότι εἶναι ἡ πιὸ ἐξέχουσα πόλις στὰ
σύνορα τῆς Καλαβρίας καὶ συγχρόνως πολὺ
μεγάλῃ καὶ ἄτρωτῃ ἀπὸ ποικίλες ἐπιβουλές, ἀλλὰ καὶ
διότι, ἐνῶ ὅλη ἡ χώρα ἔχει ἐρημωθῆ καὶ ὅλες οἱ πό-
λεις ὑπέστησαν τις ἐπανειλημμένες ἐπιδρομές τῶν Σα-
ρακηνῶν, μόνον αὐτὸ διέφυγε μέχρι καὶ τώρα τὸν νόμο
τῆς καταστροφῆς. Καὶ τοῦτο συνέβη ὅχι ἔξ αἰτίας κά-
ποιας ἀνθρώπινης σοφίας ἢ βοηθείας, ἀλλὰ χάρις στὴν
δύναμι καὶ προστασίᾳ τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου
καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ποὺ ὅλως ἰδιαιτέρως τὸ ἐπι-
σκιάζει. Διότι, ὅταν οἱ ἄθεοι Ἀγαρηνοὶ πολλές φορές
ὄρμησαν τὴν νύκτα στὸ Κάστρο θέλοντας νὰ τὸ πα-
τήσουν, μόλις προσέγγιζαν στὸ τείχος σὲ σημεῖο ποὺ
καὶ σκάλες ἀκόμη νὰ βάλουν, λένε ὅτι παρουσιαζόταν
σ' αὐτοὺς Ἐκείνη ἀπὸ ψηλὰ σὰν μιὰ πορφυροντυμένη
γυναίκα ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια τῆς δαυλοὺς ἀναμ-
μένους καὶ ποὺ μ' αὐτοὺς τοὺς κτυποῦσε καὶ τοὺς
ἀπόδιωχνε ἀπὸ τὰ τείχη. Καὶ αὐτὸ ἀπερίφραστα τὸ
ὁμολογοῦσαν ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς λιποτάκτησαν. Ἀπὸ
ἐκεῖ λοιπὸν ἀνέτειλε ὁ ὄσιος πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος καὶ
ἐκεῖ πέρασε τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του, δῶρο τοῦ
Θεοῦ χαρισμένο στοὺς γονεῖς του. Διότι μετὰ ἀπὸ τὴν
ἀδελφή του ἀπέκτησαν, καθὼς πολὺ τὸ ἐπιθυμοῦσαν,
ἓνα ἀγόρι, αὐτόν, ποὺ τὸν προσέφεραν σὰν δῶρο στὸν

διὰ πυρὸς ἐδεσμάτων. Ἐμάστιζε δὲ αὐτὴν ἐν ἀγρυπνία καὶ ψαλμῳδία, παννύχῳ τε στάσει καὶ τῶν γονυκλισιῶν πλήθει. Ἐπειδὴ δὲ ἐστὶ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς καλοῖς πανουργία δαιμόνων, πέραν τοῦ μέτρου ἐκτείνεσθαι ὑποβάλλουσα τοῖς ἀπειροῖς, πάντα ἐκείνῳ 5 μέτρῳ διετελεῖτο, ἵν' εἰ μὲν ἔλλείψει τι τῶν τετυπωμένων, ῥαθυμίας δειχθῆ τὸ λεῖψαν, καὶ ὡς χρεώστην / ἑαυτὸν τὴν συνήθειαν ἀπαιτήσῃ· εἰ δέ τι 10 περισσότερον ὁ λογισμὸς ὑποβάλλει, δαιμόνων εἶναι τὸ ἔργον καὶ ἀποφεύγειν τὸν δόλον.

35a

Οθεν ἀπὸ πρωῒ ἕως τῆς τρίτης⁵⁷ ὀξέως ἐκαλλιγράφει⁵⁸, λεπτῶ καὶ πυκνῶ χρώμενος ἰδιοχείρῳ καὶ τετράδιον πληρῶν⁵⁹ καθ' ἑκάστην, ἐν τούτῳ πληρῶν τὴν ἐργάζεσθαι κελεύουσας ἐντολῆν⁶⁰. Τὴν δὲ τοῦ Πνεύματος χάριν μετὰ τῶν ἀποστόλων λαμβάνων⁶⁰, ἴστατο μέχρις ἕκτης παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Δεσπότη μετὰ Μαρίας καὶ Ἰωάννου τὸ ψαλτήριον τηρῶν⁶¹, καὶ ποιῶν γονυκλισίας χιλίας, τελειομένης καὶ τούτῳ τῆς αἰεὶ προσευχέσθαι ἐντολῆς παρεγγύωσης⁶². Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας ἕως 15 ἐνάτης ἐκάθητο ἀναγινώσκων καὶ ἐξερευνῶν τὸν νόμον τοῦ Κυρίου καὶ τὰ ποιήματα τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ Διδασκάλων. / Τοῦτο γὰρ ὁ θεῖος Ἀπόστολος γράφει· «Πρόσεχε, λέγων, τῇ ἀναγνώσει»⁶³.

35b

6. ἔλλειψη χφ. ἐλλείψη G. 9. ὑποβάλλη χφ. G.
α. Β' Θεσ. 3, 10. β. Α' Θεσ. 5, 17. γ. Α' Τιμ. 4, 13.

ὀλονύκτια ὀρθοστασία καὶ πάμπολλες μετάνοιες. Ἐπειδὴ ὁμως καὶ σ' αὐτὸ τὸ καλὸ ὑπάρχει ἢ πανουργία τῶν δαιμόνων, ποὺ ὑπαγορεύουν στοὺς ἀρχαρίους νὰ κάνουν ὑπερβολές, ἐκεῖνος τὰ ἔκανε ὅλα μὲ μέτρο, οὕτως ὥστε, ἐὰν τυχὸν παραλείψῃ κάτι ἀπὸ τὸν καθημερινὸ του κανόνα, ἢ παραλείψῃ νὰ λογισθῆ σὰν καρπὸς ραθυμίας καὶ ἔτσι νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, ὡσὰν νὰ εἶναι χρεώστης, αὐτὸ ποὺ συνήθως ἔκανε· ἐὰν ὁμως ὁ λογισμὸς θὰ τοῦ ὑπαγορεύῃ κάτι πέραν τοῦ μέτρου, νὰ τὸ θεωρῆ ὡς ἔργον τοῦ διαβόλου καὶ νὰ ἀποφεύγῃ τὸν δόλο.

Τὸ καθημερινὸ πρόγραμμα

Λοιπὸν ἀπὸ τὸ πρωῒ μέχρι τὴν τρίτη ὥρα καλλιγραφοῦσε χρησιμοποιοῦντας ταχυγραφικὰ συμπλέγματα καὶ ἓνα προσωπικὸ εἶδος γραφῆς μὲ μικρὰ καὶ πυκνὰ γράμματα, καὶ κάθε ἡμέρα τελείωνε ἓνα τετράδιον. Μὲ αὐτὸ ἐφήρμοζε τὴν ἐντολὴν ποὺ μᾶς παραγγέλλει νὰ ἐργαζώμαστε. Ἐν συνεχείᾳ, ἀφοῦ ἔπαιρνε τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅπως οἱ ἀπόστολοι, στεκόταν ὀρθῶς μέχρι τὴν ἕκτη ὥρα κοντὰ στὸν σταυρὸ τοῦ Δεσπότη μαζί μὲ τὴν Παναγία καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννη διαβάσκοντας τὸ ψαλτήρι καὶ κἀνοντας χιλίες μετάνοιες. Καὶ μὲ αὐτὰ ἐφήρμοζε πλήρως τὴν ἐντολὴν ποὺ μᾶς προτρέπει νὰ προσευχώμεθα ἀδιαλείπτως. Ἀπὸ τὴν ἕκτη ὥρα μέχρι τὴν ἐνάτη καθόταν καὶ μελετοῦσε ἐμβαθύνοντας στὸν νόμον τοῦ Κυρίου καὶ στὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ Διδασκάλων. Διότι αὐτὸ παραγγέλλει γραπτῶς ὁ θεῖος Ἀπόστολος λέγοντας· «Πρόσεχε στὴν ἀνάγνωσι». Καὶ ἀφοῦ βέ-

Ἐνάτην δέ γε πληρώσας, καὶ ὡς θυμίαμα Θεῷ ἀναπέμπων τὸν ἐσπέριον ὕμνον, ἐξήρχετο ἔξω ἀναπατῶν καὶ ὠραιζόμενος καὶ μικρὸν ἀναπαύων τὴν αἰσθησιν κεκμηκυῖαν τῷ μήκει τῆς ἡμέρας, φέρων ὁμοῦ τὸ τοῦ Ἀποστόλου ἐπὶ στόματος, ὅτι «Τὰ ἀόρατα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται»^α· καὶ τό· «Ἐκ τῶν δημιουργημάτων τὸν δημιουργὸν καταλαμβάνοντες»^β. **Υ**

16 **Π**ολλοὺς δὲ καὶ ἀπεστήθιζε λόγους καὶ χρήσεις τοῦ Θεολόγου καὶ τῶν λοιπῶν Διδασκάλων, γυμνάζων ἀεὶ τὸν νοῦν ἐν τούτοις καὶ ῥεμβασμοῦ καιρὸν μὴ παρέχων, ἅμα δὲ καὶ τὴν φύσιν τῇ μαθήσει ὀξύνων. Ἡλίου δὲ δύναντος προσερχόμενος τῇ τραπέζῃ ἐκείνῃ –λίθος δὲ ἦν μέγιστος αὐτῇ καὶ πινάκιον ἐπ’ αὐτῆς ἀπόκλασμα κεραμίου–, μετελάμβανεν εὐχαρίστως τροφῆς, ἧς μετεῖχεν ἐκεῖνος, ποτὲ μὲν ψιλὸν ἄρτον καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ, ποτὲ δὲ ὄσπρεον ἐψημένον καὶ μόνον. Ἐν καιρῷ δὲ τοῖς τῶν δένδρων καρποῖς αὐτοῖς ἤρχετο καὶ μόνως. Ἐπύκτευσεν ὁ ἀνδρεῖος ἀρκεσθῆναι πολ-
36α
15
20

18. ὄσπρεον χφ. G. Τὸ δόκιμον δὲ ἦταν ὄσπριον.
α. Ρωμ. 1, 20. β. Πρβλ. Σοφ. Σολ. 13, 5· Μ. Ἀθανάσιος, PG 26, στ. 36C καὶ Ἰωάννη Χρυσόστομος, PG 53, στ. 29, 2.

βαία διάβαζε τὴν ἐνάτην ὥρα καὶ ἀνέπεμπε ὡς θυμίαμα τὴν ἐσπερινὴν ὕμνωδία στὸν Θεό, ἔβγαινε ἔξω καὶ πήγαινε περίπατο ἀνανεώνοντας τὶς δυνάμεις του καὶ ξεκουράζοντας λίγο τὸν καταπονεμένο ἀπὸ τὸν κόπο ὅλης τῆς ἡμέρας νοῦ του. Συγχρόνως δὲ ἔλεγε μὲ τὰ χεῖλη του τὸ χωρίο τοῦ Ἀποστόλου· «Τὶς ἀόρατες ιδιότητες τοῦ Θεοῦ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἀπὸ τότε ποὺ δημιουργήθηκε ὁ κόσμος, μπορεῖ νὰ τίς ἰδῇ καθαρὰ μέσα στὴν δημιουργία». Ἐπίσης καὶ τὸ χωρίο· «Ἀπὸ τὰ δημιουργήματα κατανοοῦμε τὸν Δημιουργό».

«Τοσαύτας πολιτείας διήλθεν, ὅσας ἀνέγνω»
Φιλόθεος ἀσκητικὲς δοκιμὲς

16 **Α**ποστήθιζε ἀκόμη καὶ πολλοὺς λόγους καὶ χωρία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ τῶν ἄλλων Διδασκάλων, γυμνάζοντας μ’ αὐτὰ διαρκῶς τὸν νοῦ του καὶ μὴ δίδοντας του καιρὸ γιὰ νὰ ρεμβάζῃ, ἐνῶ συγχρόνως ὤξυνε καὶ τὸ πνεῦμα του μὲ τὴν μάθησι. Κι ὅταν ἔδουε ὁ ἥλιος πήγαινε σ’ ἐκείνῃ τὴν τράπεζα –κι ἦταν αὐτὴ μιὰ πολὺ μεγάλη πέτρα, ὅπου γιὰ πιάτο ὑπῆρχε ἓνα κομμάτι ἀπὸ σπασμένο λαγῆνι– καὶ σ’ αὐτὴν ἔτρωγε κάτι ἀπὸ τὴν συνηθισμένη τροφή εὐχαριστώντας τὸν Θεό· ἦτοι, ἄλλοτε μὲν σκέτο ψωμί καὶ νερὸ μὲ μέτρο, καὶ ἄλλοτε σκέτα νερόβραστα ὄσπρια. Στὸν καιρὸ δὲ τῆς καρποφορίας τῶν δένδρων ἀρκεῖτο στοὺς καρπούς των καὶ μόνον. Ἀγωνίσθηκε πολλὰ φορὲς ὁ ἀνδρεῖος νὰ ἀρκεσθῇ στὰ ἄγρια βελανίδια τῆς δρυὸς καὶ στοὺς καρπούς τῆς μυρσίνης, στὰ κούμαρα καὶ σὲ παρόμοια. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν τὰ δεχόταν ὁ οἰκοδεσπότης (ὁ ὀργανισμὸς του), ποὺ γινόταν πράγματι «σὰν ἀσκὸς μέσα στὴν πάχνη», ἀναγκάζοταν νὰ φάγῃ καὶ πάλι ψωμί.

την ἐν τῇ σαρκί· αὐτὸς δὲ τῇ προστρίψει τῶν ἀκαν-
θῶν καὶ ἀγρίων κνιδῶν ἐσβέννυε διὰ τῆς ὀδύνης
τὴν ἡδονήν.

Καθημένῳ ποτὲ ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας καὶ μικρὸν
ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόπου ὑποχαυνώσαντι, ἐπέστησαν 5
αὐτῷ δύο δαίμονες κατέχοντες καὶ ἄλλον μέσον αὐτῶν
418 οὗ καὶ ἀνοίξαν/τες ὡσανεὶ τὰς πλευρὰς καὶ ἐκβαλόν-
τες ἅπαντα τὰ ἐντὸς αὐτοῦ, ἔρριψαν ἐπὶ τὴν γῆν· ὁ
δὲ σύντρομος ἀναστὰς καὶ ἀπὸ τῆς ναυσίας ἐμέσας
πικροτάτην χολήν, ἠσφαλίσατο ἑαυτὸν εἰς τὸ ἐξῆς. 10

Ποτὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀπελθὼν λόγῳ προσευχῆς καὶ
ἀνερευνήσει βιβλίων τινῶν, εἶδεν ἐν τῷ ναῶ τοῦ ἀπο-
στόλου Πέτρου ἐν παρόδῳ γυναῖκα Ἀλεμάναν⁷⁶,
ὑψηλὴν τῷ σώματι καὶ μεγάλην. Ταύτης τὴν θέαν
τυπώσαντες οἱ πανοῦργοι, ἐδείκνυον τῷ ἁγίῳ καὶ 15
ψάλλοντι, καὶ ἀναγινώσκοντι, καὶ γράφοντι, καὶ πᾶν
εἴ τι ἄλλο ποιοῦντι. Τούτου τοῦ πολέμου κραται-
ουμένου, καὶ μηδὲν ὅλως ἔχοντος ἐννοῆσαι τι ἀντι-
42a πρᾶξασθαι πρὸς τοὺς πολεμί/ους, πρὸς τὸν Θεὸν κα-
ταφεύγει, αὐτῷ τὴν οἰκείαν ἀσθενείαν ἀπαγγέλλον
καὶ ῥίψας ἑαυτὸν ἐνώπιον τοῦ ἱλαστηρίου ἐν συν-
τετριμμένη καὶ ταπεινῇ τῇ καρδίᾳ ἔλεγε πρὸς τὸν
Σωτῆρα· «Κύριε, σὺ ἐπίστασαι, ὅτι ἀσθενής εἰμι· ἐλέ-
ησόν με καὶ κούφισόν με ἐκ τοῦ πολέμου τῶν ἀκα-
θάρτων δαιμόνων, ὅτι λοιπὸν τῆς ζωῆς μου ἀπεῖ- 25
πον». Ταῦτα εἰπὼν κείμενος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ μικρὸν
ἀφυπνώσας, ὁρᾷ ἔμπροσθεν αὐτοῦ στήκοντα τὸν τί-
μιον σταυρὸν καὶ ἐν αὐτῷ κρεμάμενον ζῶντα τὸν

1. προστρίψει χφ. G. 12. ἀνερευνήσει χφ. G. Τὸ ὁρᾷ δὲ ἦταν ἀνε-
ρευνήσεως.

Μία φορὰ ἐνῶ καθόταν ὑστερα ἀπὸ τὴν ἀγρυπνία
του, τὸν ἔπιασε γιὰ λίγο μιὰ χαλνῶσι ἀπὸ τὴν κό-
πωσι. Παρουσιάσθηκαν τότε μπροστὰ του δύο δαί-
μονες ποὺ εἶχαν σπὴν μέση καὶ ἓναν ἄλλον· αὐτοῦ
ἀφοῦ τοῦ ἔσχισαν τὰ πλευρά, τοῦ ἔβγαλαν ἔξω ὅλα
τὰ σπλάγχνα του καὶ τὰ ἔρριξαν κάτω στὸ χῶμα.
Ἐκεῖνος πετάχθηκε ἐπάνω ἔντρομος καὶ ἀπὸ τὴν
ναυτία ἔκαμε ἐμετὸ χολὴ φαρμάκι. Καὶ στὸ ἐξῆς προ-
φύλαγε τὸν ἑαυτόν του.

Κάποτε πῆγε σπὴν Ῥώμῃ γιὰ νὰ προσκυνήσῃ καὶ
γιὰ νὰ ψάξῃ νὰ βρῆ κάποια βιβλία. Μέσα στὸν ναὸ
τοῦ ἀποστόλου Πέτρου εἶδε νὰ περνᾷ μιὰ γυναῖκα
Ἀλεμάνα, ἔξοχη σὲ ὁμορφιά καὶ μεγαλόσωμη. Τὴν
μορφὴ αὐτῆς ἐτύπωσαν οἱ πανοῦργοι καὶ τὴν ἔδει-
χναν στὸν ἅγιο, καὶ ὅταν ἔψαλλε, καὶ ὅταν μελε-
τοῦσε, καὶ ὅταν ἔγραφε, καὶ ὅ,τιδὴποτε ἄλλο ἔκανε.
Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ πόλεμος ὅλο καὶ περισσότερο δυ-
νάμωνε, ἀδυνατώντας παντελῶς νὰ ἐπινοήσῃ κάτι
γιὰ νὰ ἀντικρούσῃ τοὺς ἐχθροὺς, καταφεύγει στὸν
Θεὸ καὶ ἀναφέρει σ' Αὐτὸν τὴν ἀσθένεια τῆς σαρ-
κὸς του. Καὶ ἀφοῦ ἔπεσε μπροστὰ στὸ θυσιαστήριο,
ἔλεγε πρὸς τὸν Σωτῆρα μὲ συντετριμμένη καὶ τα-
πεινὴ καρδιά· «Κύριε, σὺ γνωρίζεις ὅτι εἶμαι ἀδύ-
νατος· ἐλέησόν με καὶ ἀπάλλαξέ με ἀπὸ τὸν πόλεμο
τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων, διότι ἀπελπίσθηκα πιά
ἀπὸ τὴν ζωὴ μου». Μόλις εἶπε αὐτά, ἐνῶ ἦταν πε-
σμένος κάτω στὸ χῶμα, τὸν πῆρε γιὰ λίγο ἓνας ἐλα-
φρὸς ὕπνος. Καὶ βλέπει μπροστὰ του στημένο τὸν
τίμιον σταυρὸ καὶ ἐπάνω σ' αὐτὸν νὰ εἶναι κρεμα-
σμένος ζωντανὸς ὁ Κύριός μας. Ἀνάμεσά τους κρε-
μόταν ἓνα ἀραχνοῦφαντο βῆλο ἀπὸ καθαρὸ μετάξι·
καὶ μὲ δυνατὴ φωνὴ γεμάτη ἀπὸ πολὺ φόβο λέγει

Κύριον ἡμῶν, μέσον δὲ αὐτῶν κρεμάμενον βῆλον καθαρόν καὶ λίαν λεπτότατον. Καὶ βοήσας μετὰ φόβου πολλοῦ λέγει πρὸς αὐτόν «Ἐλέησόν με, Δέσποτα, καὶ εὐλόγησόν με τὸν δούλον σου». Τότε ὁ Σωτὴρ ἐξηλώσας τὴν δεξιάν χεῖρα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, τρίτον / ἐπεσφράγισεν αὐτόν καὶ τέλος εἶχεν ἡ ἔνθεος ὀπτασία⁷⁷, σὺν αὐτῇ δὲ καὶ πόλεμος ἅπας καὶ ἡ τῆς φύσεως ῥεῦσις· καὶ ὅπερ οὐκ ἴσχυσαν ἐκτελέσαι αἱ πολλαὶ πεῖναι καὶ δίψαι καὶ ἀγρυπνίαι, ἴσχυσεν ἡ ταπεινώσις καὶ ἡ ἐπίγνωσις τῆς οἰκειᾶς ἀδυναμίας.]

42β

5

10

20

Λιατρίβοντι τοίνυν τῷ ὀσίῳ ἐν ἀνέσει καὶ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ πνευματικῇ, ἔρχεται τις πρὸς αὐτόν ἀδελφὸς παρακαλῶν συμπαραμεῖναι αὐτῷ, ἴσως σωθήσεται δι' αὐτοῦ. Μόλις οὖν ἐπιτυχῶν τοῦ σκοποῦ φησι πρὸς τὸν ὄσιον· «Πάτερ, ἔχω τρία νομίσματα⁷⁸· τί κελεύεις ποιῆσαί με αὐτά;» Ὁ δέ, «Ἀπελθε, φησί, δὸς αὐτὰ τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἄρας τὸ ψαλτήριόν σου, ἔπουταῖς ἐντολαῖς τοῦ Σωτῆρος». / Εὐθέως δὲ ἐποίησαν οὕτως. Καὶ διακαρτερήσας μετὰ τοῦ ὀσίου Πατρὸς οὐ μήκιστον χρόνον, καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ τὴν τῆς καλλιγραφίας δυσδιόρθωτον τέχνην⁷⁹, ἀχθεσθεὶς ἐπὶ τε τῇ σκληροτάτῃ διαίτῃ καὶ ἀπαραμυθῆτῳ ἀσκήσει, ἤρξατο προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις καὶ ζητεῖν πόρους λογομαχίας, δι' ὧν τὸν Πατέρα πρὸς θυμὸν διεγερεῖ. Αὐτὸς δὲ αἰεὶ ἐν νῷ πε-

15

20

25

1. βῆλον χφ. G. 26. διεγείρη G.

πρὸς Αὐτόν· «Ἐλέησόν με, Δέσποτα, καὶ εὐλόγησον τὸν δούλον σου». Τότε ὁ Σωτὴρ ξεκάρφωσε τὸ δεξί του χέρι ἀπὸ τὸν σταυρὸ καὶ τὸν εὐλόγησε τρεῖς φορές. Ἀμέσως ἡ θεία ὀπτασία ἐξαφανίσθηκε, μαζὶ ὅμως μ' αὐτὴν καὶ ὁλος ὁ πόλεμος καὶ ἡ ρεῦσις τῆς φύσεως. Καὶ ὅ,τι ἀκριβῶς δὲν μπόρεσαν νὰ κατορθώσουν οἱ πολλὲς πεῖνες καὶ δίψες καὶ ἀγρυπνίες, τὸ κατώρθωσε ἡ ταπεινώσις καὶ ἡ ἐπίγνωσις τῆς σύνοικης ἀδυναμίας.

«Ἐν εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐνταῦθα»

Ὁ ἀδόκιμος πρῶτος ὑποτακτικὸς

20

Ενῶ λοιπὸν ὁ ὄσιος ζοῦσε μιὰ ζωὴ ψυχικῆς ἀνέσεως, χαρᾶς καὶ πνευματικῆς εὐφροσύνης, ἔρχεται κάποιος ἀδελφὸς παρακαλῶντας τον νὰ τὸν κρατήσῃ κοντά του, μήπως καὶ σωθῇ δι' αὐτοῦ. Ὅταν λοιπὸν πέτυχε μὲ δυσκολία αὐτὸ ποῦ ἤθελε, λέγει στὸν ὄσιο· «Πάτερ, ἔχω τρία νομίσματα. Τί προστάξεις νὰ τὰ κάνω;» Κι ἐκεῖνος τοῦ ἀπαντᾷ· «Πήγαινε καὶ δῶσ' τα στοὺς πτωχοὺς καὶ ἀφοῦ πάρῃς τὸ ψαλτήρι σου, ἀκολούθησε τίς ἐντολές τοῦ Σωτῆρος». Κι ἐκεῖνος ἀμέσως ἔκαμε ὅπως τοῦ εἶπε. Καὶ ἀφοῦ μὲ καρτερία παρέμεινε κοντά στὸν ὄσιο Πατέρα ἐλάχιστο χρόνο καὶ ἔμαθε ἀπὸ αὐτόν τὴν δυσκολοκατόρθωτη τέχνη τῆς καλλιγραφίας, ἐπειδὴ δυσκολεύθηκε, τόσο ἀπὸ τὸν σκληρότατο τρόπο ζωῆς, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀπράκλλητη ἀσκήσι, ἄρχισε νὰ προφασίζεται προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις καὶ νὰ ζητῇ ἀφορμὲς γιὰ λογομαχίες γιὰ νὰ κάνῃ μ' αὐτὲς τὸν Πατέρα νὰ θυμώσει. Αὐτὸς ὅμως ἔχοντας διαρκῶς στὸν νοῦ του τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου ὡσὰν νὰ εἶχαν λεχθῆ ἴδιον γι'

λέγει αὐτοῖς: «Διὰ τί ὑπηρεοῦσατε τῷ διαβόλῳ συμβουλεύσαντι ὑμῖν ποιῆσαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἄρτον καὶ φαγεῖν; Μὴ μακρὰν τῆς μονῆς ἐτυγχάνετε; ἢ δοῦλοι μου ὑπάρχετε, ἵνα διὰ τὸν ἐμὸν φόβον λάθρα ἐσθίητε; Ὑμεῖς ἀδελφοί μου ἐστε καὶ ὁ ἄρτος ὑμέτερος κόπος ἐστὶν / καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ὁ βιάζων ὑμᾶς παρὰ τὴν προαίρεσιν ὑμῶν. Τοῦτο τοίνυν γινώσκοντες, μηδέποτε τι παρὰ κανόνα ποιήσητε». Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔβαλον μετάνοιαν καὶ ἐπηγγείλαντο τοῦ λοιποῦ διορθώσασθαι.

71β 39 [Ἄλλοτε πάλιν τοῦ μεγάλου Πατρὸς ἐν τῇ μονῇ μὴ ὑπάρχοντος, ἐλήλυθέ τις παρθένος συντυχεῖν αὐτῷ βουλομένη, μὴ εἰδυῖα ὅτι προαιρεῖται μᾶλλον ἀσπίδι ἢ γυναικὶ ὁμιλῆσαι. Τῶν δὲ ἀδελφῶν εἰς τὰ κελλία ἡσυχάζόντων, ἰδοῦσα αὕτη τὴν ἐκκλησίαν μεμονωμένην, εἰσῆλθε καὶ ἠῤῥατο. Ἰδόντες δὲ αὐτὴν οἱ ἀδελφοὶ ἐξελθοῦσαν, ἐγόγγυσαν κατ' αὐτῆς ὡς παρὰ συνήθειαν ποιησάσης¹¹⁸. Ἡ δὲ μαδοῦσα ὅτι ὁ Πατὴρ οὐκ ἔστιν ἐκεῖσε, εὐθέως ἀπῆλθεν. Καταλαβὼν οὖν ὁ μέγας μετὰ τετάρτην / ἡμέραν, καὶ τῶν ἀδελφῶν εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ συνελθόντων, ἠῤῥατο αὐτοὺς ἐπιμέμφεσθαι καὶ λέγειν: «Τοιοῦτοι μοναχοὶ ἐστε ὑμεῖς, ὅτι μία γυνὴ ἐλθοῦσα κατεπάτησεν ὑμᾶς καὶ συνώζεσε τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν; Ὅντως μεγάλου ἐπιτιμίου ἐστὲ ἄξιοι». Οἱ δὲ καταπλαγέντες ἐπὶ τῷ θαύματι, ἔβαλον μετάνοιαν καὶ συγχώρησιν ἐξαιτήσαντο.]

βούλευσε νὰ κάμετε ψωμὶ στὸν δρόμο καὶ νὰ φᾶτε; Μήπως ἤσασταν μακριὰ ἀπὸ τὸ μοναστήρι; Ἡ μήπως εἴσθε δοῦλοι μου, ὥστε νὰ λαθροφαγήτε ἀπὸ φόβο πρὸς ἐμένα; Σεῖς εἴσθε ἀδελφοί μου καὶ τὸ ψωμὶ εἶναι δικὸς σας κόπος, καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ σᾶς ἐξαναγκάξῃ παρὰ τὴν θέλησί σας. Αὐτὰ λοιπὸν ἔχοντας ὑπ' ὄψιν σας, ποτὲ πλέον νὰ μὴν κάνετε κάτι ποὺ δὲν εἶναι εὐλογημένο». Ἐκεῖνοι δὲ μόλις τᾶκουσαν, ἔβαλαν μετάνοια καὶ ὑποσχέθησαν ὅτι στὸ ἐξῆς θὰ διορθωθοῦν.

39 Μία ἄλλη φορὰ πάλιν ποὺ ὁ μέγας Πατὴρ ἔλειπε ἀπὸ τὸ μοναστήρι, εἶχε πάει κάποια κοπέλλα ποὺ ἤθελε νὰ τὸν συναντήσῃ μὴ γνωρίζοντας ὅτι ἐκεῖνος προτιμοῦσε περισσότερο νὰ συγκατοικήσῃ μὲ ἀσπίδα παρὰ νὰ συναναστραφῇ γυναικᾶ. Ἐνῶ οἱ ἀδελφοὶ ἡσύχάζαν στὰ κελλιά τους, αὐτὴ βλέποντας ὅτι στὴν ἐκκλησία δὲν ἦταν κανεὶς, μπῆκε καὶ προσευχήθηκε. Ὅταν βγῆκε καὶ τὴν εἶδαν οἱ ἀδελφοί, τὴν ἐπέπληξαν αὐστηρὰ ἐπειδὴ τὸ ἔκαμε, ἐνῶ δὲν ἐπιτρεπόταν. Αὐτὴ δὲ μαθαίνοντας ὅτι ὁ Πατὴρ δὲν ἦταν ἐκεῖ, ἀμέσως ἔφυγε. Ὅταν λοιπὸν μετὰ ἀπὸ τέσσερες ἡμέρες ἦλθε ὁ μέγας καὶ ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ μαζεύθηκαν γιὰ νὰ πάρουν τὴν εὐχή του, ἄρχισε νὰ τοὺς κατηγορῇ λέγοντας: «Τέτοιοι μοναχοὶ εἴσθε σεῖς, ὥστε νὰ ἔλθῃ μιὰ γυναικᾶ καὶ νὰ σᾶς παραβιάσῃ τὸ ἄβατο καὶ νὰ σᾶς μολύνη ταυτόχρονα καὶ τὴν ἐκκλησία σας; Σᾶς ἀξίζει πράγματι μεγάλο ἐπιτίμιο». Ἐκεῖνοι μένοντας κατάπληκτοι ἀπὸ τὸ θαῦμα, ἔβαλαν μετάνοια καὶ ζήτησαν συγχώρησι.

Εν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σεισμοῦ μεγάλου καταλαβόντος¹²⁶ τὸ Ῥυσιάνον μετὰ πολλῶν νυχθημέρων ὀμβροκλυσίαν, καὶ τοῦ ἀνωτέρου μέρους ἐπαναστάντος σὺν οἴκοις καὶ εὐκτηρίοις, καὶ ἐπελθόντος τοῖς κατωτέροις, καλύψαντός τε οἴκους καὶ ἐκκλησίας, καὶ μὴ αἰδεσθέντος εἰ μὴ μόνον τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν¹²⁷ καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Εἰρήνης¹²⁸, θαυμαστὸν ἦν καὶ φοβερὸν τὸ γεγονός τοῖς ὀρθοῖς, ἄλλα ἐξ ἄλλων φαινόμενα τὰ πάντα καὶ ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων. Τὸ δὲ παράδοξον, ὅτι ἐν τοιοῦτῳ κατακλυσμῷ φοβερῷ οὐδὲ μία ψυχὴ ἀνθρωπίνῃ ἢ κτήνους ἀπόλετο.

Ταῦτα τοίνυν πολλῶν ἐξηγουμένων / τῷ μακαρίτῃ καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκπληττομένου, ἔδοξεν αὐτῷ μετὰ ταῦτα εἰσελθεῖν καὶ ἱστορῆσαι τὰ γεγονότα. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ ἦν τοιούδε· εὐρῶν γὰρ κατὰ τὴν ὁδὸν δέρμα ἀλώπεκος ἐρήμιμον καὶ τοῦτο τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ περιδήσας, τὸ δὲ περιβόλαιον ἐν τῇ ῥάβδῳ παρὰ τὸν ὄμιον κρεμάσας, οὕτω διήλθεν ἅπαν τὸ Κάστρον ὑπ' οὐδενὸς γνωριζόμενος. Οἱ δὲ παῖδες ἰδόντες αὐτὸν ἐν τοιοῦτῳ σχήματι διερχόμενον, ἠκολούθουν αὐτὸν λιθάζοντες καὶ λέγοντες· «Αἶ, σὺ Βούλγαρε καλόγηρε»· καὶ ἕτεροι Φράγκοι αὐτὸν ἀπεκάλουν καὶ ἄλλοι Ἀρμένιον¹²⁹. / Αὐτὸς δὲ σιωπῶν περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης ἀπέρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ

7. μόνον χρ. μόνην G.

«Ἐν τοιοῦτῳ κατακλυσμῷ οὐδὲ μία ψυχὴ ἀπόλετο»

Σεισμός στὸ Ῥυσιάνο

Εκεῖνον τὸν καιρὸ ἐγένετο μέγας σεισμός στὸ Ῥυσιάνο ὕστερα ἀπὸ πολλὰ μερόνυχτα με καταρρακτώδεις βροχές. Τὸ ἐπάνω μέρος τῆς πόλεως μαζί με τὰ σπίτια καὶ τὰ ἐκκλησιάκια ξεκόπηκε καὶ κατωλίσθησε πρὸς τὰ χαμηλότερα μέρη θάβοντας καὶ σπίτια καὶ ἐκκλησίες. Τίποτε δὲν σεβάσθηκε παρὰ μόνον τὸν καθεδρικό ναὸ καὶ τὴν ἐκκλησία τῆς ἁγίας Εἰρήνης. Τὸ γεγονός αὐτὸ προκαλοῦσε τὸν θαυμασμὸ καὶ τὸν φόβο σὲ ὅσους τὸ ἔβλεπαν, καθὼς τὰ πάντα φαίνονταν διαφορετικὰ καὶ ἄλλα ἀντὶ ἄλλων. Καὶ τὸ ἐκπληκτικὸ ἦταν ὅτι μέσα σ' ἓναν τέτοιο φοβερὸ χαλασμὸ δὲν χάθηκε οὔτε μία ἀνθρώπινη ζωὴ οὔτε κανένα ζῶο.

Αὐτὰ λοιπὸν πολλοὶ πῆγαν καὶ τὰ διηγήθηκαν λεπτομερῶς στὸν ἀξιωμακάριστο ὄσιο, ὁ ὁποῖος μένοντας κατάπληκτος ἀπὸ αὐτά, θεώρησε καλὸ μετὰ ταῦτα νὰ πάη στὴν πόλι καὶ νὰ ἐρευνήσῃ προσωπικὰ τὰ ὅσα εἶχαν συμβῆ. Ὁ δὲ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον μπῆκε στὴν πόλι ἦταν ὁ ἐξῆς. Στὸν δρόμο πού ἐρχόταν βρῆκε πεταμένο ἓνα δέρμα ἀλεπούς. Ἀφοῦ τὸ ἔδεσε γύρω στὸ κεφάλι του καὶ ἔρριξε τὸν μανδύα στὸν ὄμιον του ἐπάνω στὸ ραβδί, ἔτσι γύρισε ὅλο τὸ Κάστρο χωρὶς νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ κανεὶς. Τὰ δὲ παιδιά, μόλις τὸν εἶδαν νὰ περνᾷ ἔχοντας τέτοια ἐμφάνισι, τὸν πῆραν μὲ τίς πέτρες ἀπὸ πίσω φωνάζοντας· «Αἶ, σὺ Βούλγαρε καλόγηρε», ἐνῶ ἄλλα τὸν ἔλεγαν Φράγκο καὶ ἄλλα Ἀρμένιο. Ἐκεῖνος δὲ σιωπώντας τὰ γύρισε ὅλα καί, ἐνῶ ἦταν πλέον βραδῆ, πηγαίνει στὴν μεγάλη ἐκκλησία. Καὶ ἀφοῦ ἔβγαλε ἀπὸ τὸ

καί, ῥίψας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ δέριμα, θείς τε τὸ
εὐτελὲς περιβόλαιον ἐπὶ τῶν ὤμων, εἰσέρχεται μετὰ
πόδου καὶ κατανυκτικῶν δακρύων προσκυνῆσαι
τὴν ὑπέραγνον Θεοτόκον¹³⁰, τὴν αὐτοῦ παιδαγωγὸν
καὶ προστάτιν. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ προσμονάριος¹³¹, 5
ὃς ἐλέγετο Κανισκᾶς¹³², διδάσκαλος αὐτοῦ χρηματί-
σας ποτέ, καὶ ἄλλοι τῶν ἱερέων τινές, καὶ ἐπιγνόν-
τες ὅτι ὁ μέγας Πατὴρ ἐστίν, ἦλθον καὶ προσέπε-
σον τοῖς ποσίν αὐτοῦ ξενιζόμενοι ἐπὶ τῇ παραδόξῳ
παρουσίᾳ αὐτοῦ. 10

42758 **Α**ὐτὸς δὲ πᾶσι τὰ συμφέροντα / προσειπὼν
καὶ μεγάλως ὠφελήσας καὶ ἀπολύσας,
παρέμεινεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τοῦ
αὐτοῦ διδασκάλου, συμβουλευὼν αὐτῷ ἐκβῆναι
ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ διασῶσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 15
Ἦν γὰρ μηδέποτε γυναικὶ συνδεθεὶς μηδὲ γασ-
στριμαργία ἢ λαιμαργία ἢ βλακεία καταδεδουλω-
μένος· τῇ δὲ φιλαργυρία τοσοῦτον ὑπῆρχεν ἐμπε-
πλεγμένος, ὅσον καὶ μυῖα τῇ ἀράχνῃ περιπαρεῖσα.
Διὸ καὶ ὁ Πατὴρ τὴν παραβολὴν ταύτην πρὸς αὐ- 20
τὸν εἶρηκεν ὅτι· «Οἱ μὲν τῇ τῆς γαστρὸς ἀναγκα-
ζόμενοι χρεῖα, εὐλόγως τοῖς ὑπηρεσίῳις¹³³ προσ-
καρτεροῦσι· σὺ δὲ ταύτης ἐκτὸς τυγχάνων, τί καὶ
76a μάτην / παρακάθησαι τοῖς ἐκκοπρουμένοις καὶ τῆς
ἐκείνων δυσφθίας μεταλαμβάνεις;». Ἐπὶ τούτοις 25
ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· «Ὦντος, τίμιε Πάτερ, πολλοὶ
ἐσμεν οἱ μακαρίζοντές σου τὴν πολιτείαν καὶ πολ-
λάκις ἐβουλευσάμεθα τοῦ ἐξελθεῖν πρὸς τὴν σὴν
ἀγιωσύνην, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς ἄνευ
οἴνου βιδῶσαι¹³⁴, ἰλιγγιάσαμεν τοῦτο πρᾶξιαι». Λέ- 30

κεφάλι τὸ δέριμα καὶ ἔρριξε στοὺς ὤμους τὸν τριμ-
μένο μανθῶνα, μπαίνει μέσα γεμάτος λαχτᾶρα καὶ κα-
τανυκτικὰ δάκρυα γιὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν ὑπέραγνη
Θεοτόκο, τὴν παιδαγωγὸ καὶ προστάτιδά του. Μό-
λις τὸν εἶδαν ὁ προσμονάριος ποὺ τὸν ἔλεγαν Κανι-
σκᾶ, ὁ ὁποῖος κάποτε εἶχε χρηματίσει δάσκαλός του,
καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἱερεῖς, τὸν ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦταν ὁ
μέγας Πατὴρ, καὶ πῆγαν καὶ ἔπεσαν στὰ πόδια του
γεμάτοι ἐκπληξί γιὰ τὴν ἀπροσδόκητη ἔλευσί του.

«Τότε μετανοήσεις, ὅταν οὐκ ὠφελήσῃ»
Ὁ φιλάργυρος Κανισκᾶς

42 **Κ**ι ἐκεῖνος ἀφοῦ εἶπε σὲ ὅλους λόγους ἐποι-
κοδομητικούς καὶ τοὺς ὠφέλησε πολὺ, τοὺς
ἄφησε νὰ φύγουν. Ὁ ἴδιος παρέμεινε στὴν
ἐκκλησία μαζί με τὸν δάσκαλό του συμβουλευόντάς
τον νὰ ἀφήσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴ του.
Διότι οὐδέποτε εἶχε σχέσεις με γυναίκα οὔτε ἦταν
δούλος τῆς γαστρομαργίας ἢ τῆς λαιμαργίας ἢ τῆς
μαλθακότητος. Ὅμως ἦταν τόσο πολὺ δεμένος με
τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας, ὅσο καὶ μιὰ μυῖγα ποὺ
μπλέχθηκε στὸν ἴστό τῆς ἀράχνης. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ
Πατὴρ τοῦ εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολή· «Ὅσοι πιέζον-
ται ἀπὸ τὴν σωματικὴ τους ἀνάγκη, δικαιολογημένα
ἀνέχονται νὰ παραμένουν μέσα στὰ ἀποχωρητήρια·
σὺ ὅμως ποὺ εἶσαι ἔξω ἀπὸ αὐτή, γιατί κάθεσαι ἔτσι
στὰ χαμένα κοντὰ σ' αὐτοὺς ποὺ ἀποπατοῦν καὶ ἀπο-
λαμβάνεις τὴν δυσωδία τους;» Σ' αὐτὰ ἐκεῖνος τοῦ
ἀπήντησε· «Πράγματι, τίμιε Πάτερ, πολλοὶ εἴμαστε
αὐτοὶ ποὺ μακαρίζομε τὸν τρόπο τῆς ζωῆς σου καὶ
πολλὲς φορές σκεφθήκαμε νὰ γίνωμε μοναχοὶ κοντὰ
σου· ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν μπορούμε νὰ ζήσωμε δίχως

Επί τὴν νύσσαν²⁷⁶ τοίνυν ἐπανακάμφωμεν.
 Βουληθεὶς οὖν ὁ μισόδοξος πατὴρ ἡμῶν
 Νεῖλος καταλιπεῖν τὸ μοναστήριον, ὅπερ
 λέγεται Σέρπερις²⁷⁷, ἐν ᾧ ἤσκησε περὶ τὸν δέκατον
 χρόνον, μόλις ἐπικαθίσας διὰ τὸ γῆρας ἴσπῳ, ᾧχετο
 ἐπὶ τὴν Ῥώμην. Ἔλεγε δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἐποδυρο-
 μένοις τῷ χωρισμῷ αὐτοῦ· «Μὴ λυπεῖσθε, ὦ πατέ-
 ρες καὶ ἀδελφοί· πορεύομαι γὰρ ἐτοιμάσαι τόπον
 καὶ / μοναστήριον, ἐνθα συναγάγω πάντας τοὺς
 ἀδελφοὺς καὶ τὰ διεσκορπισμένα τέκνα μου».

149β 96 Ἐκεῖνοι δὲ μὴ νοοῦντες τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς,
 παρεμυθοῦντο. Τοῦ τοίνυν Θεοῦ καθοδηγοῦντος
 αὐτὸν ἐπὶ τὸν προωρισμένον τῆς ταφῆς αὐτοῦ τό-
 πον, κατὰ τὸν προεγνωσμένον θεϊκῶς αὐτῷ τρόπον,
 καταλαμβάνει κώμην τινὰ καλουμένην Τουσκολά-
 ναν²⁷⁸, ἀπέχουσαν δώδεκα μίλια²⁷⁹ ἀπὸ Ῥώμης· περὶ
 ἦν ἵδρυται μοναστήριον ὀλίγων ἀδελφῶν ὁμοφύ-
 λων ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Ἀγάθης²⁸⁰. Κάκεισε κα-
 ταλύσας ὁ ἅγιος Γέρων καὶ τό· «Αὕτη ἡ κατάπαν-
 σίς μου²⁸¹, εἰρηκῶς, εἰς αἰῶνα αἰῶνος^a», οὐκέτι τοῦ
 λοιποῦ ἰσχυρῆς τις αὐτὸν ἀνασπάσαι ἐκεῖθεν, καίτοι
 καὶ τῶν συνόντων αὐτῷ ἀδελφῶν ἐνοχλούντων, καὶ
 150α τῶν τῆς Ῥώμης μεγιστάνων πρὸς αὐτὸν πα/ραγε-
 νομένων καὶ δυσωπούντων τοῦ εἰσελθεῖν ἐν τῇ Ῥώ-

a. Παλμ. 131, 14.

«Αὕτη ἡ κατάπανσις μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος»
 Στὸ ἐλληνικὸ μοναστήρι τῆς ἁγίας Ἀγάθης

Ας βιασθοῦμε ὅμως νὰ φθάσωμε στὸ τέλος.
 Ἄφου λοιπὸν ἀπεφάσισε ὁ μισόδοξος πατὴρ
 ἡμῶν Νεῖλος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ μοναστήρι
 ποῦ ὀνομάζεται Σέρπερι καὶ στὸ ὁποῖο ἔζησε δέκα χρό-
 νια ἀσκητικῆ ζωῆ, ἀνέβηκε λόγω γῆρατος σ' ἓνα ἄλογο
 μὲ πολλὴ δυσκολία καὶ ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Ῥώμη. Στους
 ἀδελφοὺς δὲ ποῦ θρηνοῦσαν γιὰ τὸν χωρισμὸ ἔλεγε·
 «Μὴ λυπεῖσθε, πατέρες καὶ ἀδελφοί, διότι πηγαίνω νὰ
 ἐτοιμάσω τόπο καὶ μοναστήρι, ὅπου θὰ συνάξω ὅλους
 τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰ διεσκορπισμένα τέκνα μου».

96 Ἐκεῖνοι δὲ μὴ κατανοώντας τί σήμαιναν αὐτὰ
 ποῦ τοὺς ἔλεγε, ἐνοιωθῶν παρηγορημένοι. Ἔχοντας
 λοιπὸν ὁδηγὸ τὸν Θεὸ ποῦ τὸν ὠδηγοῦσε στὸν τόπο
 ποῦ ἦταν προωρισμένος γιὰ νὰ ταφῆ καὶ ποῦ τὸν εἶχε
 προγνωρίσει κατὰ θεϊαν ἀποκάλυψι, φθάνει σὲ κά-
 ποια μικρὴ πόλι ποῦ ὀνομαζόταν Τουσκουλάνο καὶ
 τὸ ὁποῖο ἀπέχει δώδεκα μίλια ἀπὸ τὴν Ῥώμη. Στὰ
 περίχωρα αὐτοῦ βρίσκεται ἓνα μοναστήρι ἐπ' ὀνό-
 ματι τῆς ἁγίας Ἀγάθης μὲ λίγους ἀδελφοὺς ὁμοε-
 θνεῖς μας (Ἑλληνας). Ἐκεῖ ἐγκαταστάθηκε ὁ ἅγιος
 Γέροντας λέγοντας· «Αὐτὸς εἶναι ὁ τόπος τῆς παν-
 τοτινῆς μου ἀναπαύσεως στὸν ὁποῖο θὰ παραμείνω
 αἰωνίως». Καὶ στὸ ἐξῆς κανεὶς πλέον δὲν μπόρεσε
 νὰ τὸν ἀποσπᾶσῃ ἀπὸ ἐκεῖ, μολονότι καὶ οἱ ἀδελφοὶ
 ποῦ ἦσαν μαζί του τὸν πῆζαν, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς
 Ῥώμης πῆγαιναν καὶ τὸν θερμοπαρακαλοῦσαν νὰ ἐπι-
 σκεφθῆ τὴν Ῥώμη, τουλάχιστον γιὰ νὰ προσκυνήσῃ

μη κἄν διὰ τοὺς πρώτους τῶν Ἀποστόλων. Ἀπεκρίνατο πᾶσι καὶ ἔλεγεν ὅτι· «Τοὺς πανευφήμους καὶ ὄντως τρισμακαρίστους καὶ κορυφαίους τῶν Ἀποστόλων, καὶ ἐντεῦθεν δυνατὸν τοῖς πίστιν ὡς κόκκον συνάπεως^α κεκτημένοις αὐτοὺς προσκυνῆσαι, εἰ καὶ ἐγὼ ἀνάξιος πέλω καὶ τοῦ μόνου αὐτοὺς ὀνομάσαι· ἐν μέντοι τῷ εὐτελεῖ τόπῳ τούτῳ δι' οὐδὲν ἄλλο ἐλήλυθα, εἰ μὴ μόνον διὰ τὸ τελευτῆσαι».

δὲ ἄρχων τῆς κόμης ἐκείνης, Γρηγόριος τῷ ὀνόματι^β, περιβόητος ἐν τυραννίδι καὶ ἀδικία τυγχάνων, λίαν δὲ ἀγχίνους καὶ συνέσει κεκοσμημένος, κατελθὼν καὶ προσπεσὼν τοῖς ποσὶ τοῦ ἁγίου ἔλεγε ταῦτα· «Ἐγὼ μὲν, δοῦλε τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, διὰ τὰς πολλὰς μου ἁμαρτίας οὐκ εἶμι ἰκανός, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην / εἰσέλθῃς^β καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃς ὁ ἅγιος τοῦ Κυρίου μου πρὸς με; Ἐπεὶ δὲ μιμούμενος τὸν σὸν Διδάσκαλον καὶ Δεσπότην προετιμήσω με τὸν ἁμαρτωλὸν τῶν δικαίων, ἰδοὺ ὁ οἶκός μου καὶ ἅπαν σὺν τοῖς περιχώροις αὐτοῦ τὸ καστέλλιον πρὸ προσώπου σου· εἴ τι κελεύεις περὶ αὐτῶν, πρόσταξον».

97 Ὁ δὲ μακάριος πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· «Εὐλογῆσαι Κύριος καὶ σὲ καὶ τοὺς σοὺς σὺν τῷ οἴκῳ σου καὶ τῇ κόμῃ σου. Μέρος δὲ ὀλίγον ἐν τῷ κράτει σου ἡμῖν διαχώρισον, ὅπως ἐν αὐτῷ ἡσυχάσωμε^β τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐξιλεωσώ-

α. *Ματθ.* 17, 20. β. *Ματθ.* 8, 8.

τοὺς δύο κορυφαίους Ἀποστόλους. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀπαντώντας ἔλεγε σὲ ὄλους· «Τοὺς πανυμνήτους καὶ ὄντως τρισμακαρίστους καὶ κορυφαίους τῶν Ἀποστόλων καὶ ἀπὸ ἐδῶ μποροῦν νὰ προσκυνήσουν ὅσοι ἔχουν πίστι σὺν κόκκο σιναπιῦ, ἂν καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος οὔτε καὶ τὰ ὀνόματά τους ἀκόμη νὰ προσφέρω. Ὅμως σ' αὐτὸν τὸν φτωχικὸ τόπο γιὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἦλθα παρὰ μόνον γιὰ νὰ πεθάνω».

«Ἴδου ὁ οἶκός μου πρὸ προσώπου σου»

Ἡ δωρεὰ τοῦ κόμητος Γρηγορίου

δὲ ἄρχοντας τῆς μικρῆς ἐκείνης πόλεως ὀνόματι Γρηγόριος, ποῦ ἦταν περιβόητος γιὰ τὴν καταδυναστεύσει καὶ τὶς ἀδικίες του, πολὺ εὐστροφος ὅμως καὶ στολισμένος μὲ σύνεσι, πῆγε στὸν ὄσιο καὶ πέφτοντας στὰ πόδια τοῦ εἶπε τὰ ἐξῆς· «Ἐγὼ βέβαια, δοῦλε τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, δὲν εἶμαι ἄξιος γιὰ νὰ μπῆς κάτω ἀπὸ τὴν στέγη μου ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν ἁμαρτιῶν· ἀλλὰ πῶς συνέβη αὐτὸ νὰ ἔλθῃ ὁ ἅγιος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμένα; Ἐπειδὴ λοιπὸν μιμούμενος τὸν Διδάσκαλό σου καὶ Δεσπότη προτίμησες ἐμένα τὸν ἁμαρτωλὸ ἀπὸ τοὺς δικαίους, ἰδοὺ τὸ σπίτι μου καὶ ὅλο τὸ καστέλλι μαζί μὲ τὰ περίχωρά του εἶναι στήν διάθεσί σου. Ἐὰν κάτι γι' αὐτὰ προτείνῃς, πρόσταξε».

97 Ὁ δὲ μακάριος τοῦ ἀποκρίθηκε· «Εἶθε ὁ Κύριος νὰ εὐλογῆσῃ καὶ σένα καὶ τοὺς δικούς σου μαζί μὲ τὸ σπίτι σου καὶ τὴν μικρὴ σου πόλι. Μόνον λίγο μέρος ἀπὸ τὴν κυριαρχία σου παραχώρησέ μας γιὰ νὰ ἡσυχάσωμε σ' αὐτὸ καὶ νὰ ἐξιλεώσωμε τὸν Θεὸ γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας καὶ νὰ προσευχηθοῦμε γιὰ τὴν δική

μεθα και ὑπὲρ τῆς σῆς σωτηρίας εὐξόμεθα». Τότε ὁ Γρηγόριος μετὰ πολλῆς προθυμίας ἐξεπλήρου τὸ κελευόμενον.

151a **Ο**ἱ δὲ ἐναπομείναντες ἐν τῇ μονῇ / ἀδελφοί, μετὰ δύο ἡμέρας μηνῶν μαδόντες ὅτι οὐχ ὑποστρέφει πρὸς αὐτοὺς ὁ Πατήρ, ἀπάραντες σὺν μηλωταρίοις²⁸³ καὶ περιβολαίοις²⁸⁴ καὶ τοῖς λοιποῖς, κατέλαβον τὸν ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος ἀφιερωθέντα τόπον αὐτοῖς ἐν λόγῳ μονῆς· μαδῶν τοίνυν ὁ παμμακάριστος Πατήρ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν, ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι καὶ δεδήλωκεν αὐτοῖς· «Ἀρχετόν μοι, ὦ πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὅτι διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγάπην καὶ τὴν ἐμὴν ἐσκύλητε ἕως αὐτοῦ. Νῦν οὖν παρακαλῶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, ἵνα περιμείνητε μέχρις ἂν καὶ αὐτὸς ἐλεύσωμαι πρὸς ὑμᾶς».

Ἐν τῷ οὖν ἐτοιμάζεσθαι αὐτὸν τοῦ ἀποπληρῶσαι αὐτομάτοις ποσὶ τὴν οἰκείαν σύνταξιν —ἦσαν γὰρ οἱ ἀδελφοὶ ὡς ἀπὸ μιλίων τριῶν /—, συγκαλεσάμενος τοὺς προσκαρτεροῦντας αὐτῷ ἀδελφοὺς σὺν τῷ ἡγουμένῳ Παύλῳ, ᾧ ἦν πρὸ πολλῶν προκεχειρισμένος ἡμερῶν τὴν ἡγουμενίαν, ἀνδρὶ παλαιῷ καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀσκησιν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, τούτοις διαμερίσας τὰ μικρὰ ῥάκια αὐτοῦ —οὐ γὰρ ἄλλο τί ποτε ἦν αὐτῷ τοῦ κόσμου, ἕως καὶ τοῦ ἐσχάτου λεπτοῦ²⁸⁵—, ἐκέλευσε μεταλαβεῖν τῶν ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων. Ἐπειτα λέγει τῷ ἡγουμένῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· «Δέομαι ὑμῶν,

20. προκεχειρημένος χφ. 21. ἡγεμονίαν χφ. G.

σου σωτηρία». Τότε ὁ Γρηγόριος μὲ πολλὴ προθυμία ἔσπευσε νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ πού τοῦ ζήτησε.

Ἄφιξις ὑπολοίπων μοναχῶν στὴν Κρυπτοφέρρη. Διαθήκη ὀσίου

Στὸ μεταξύ οἱ ἀδελφοὶ πού εἶχαν ἀπομείνει στὸ μοναστήρι, ὅταν ὕστερα ἀπὸ δύο μῆνες ἔμαθαν ὅτι ὁ Πατήρ δὲν θὰ ξαναεπιστρέψῃ σ' αὐτούς, πῆραν τίς μηλωτές καὶ τοὺς μανδύες τους καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα, καὶ ἔφθασαν στὸ μέρος πού ἀφιέρωσε σ' αὐτοὺς ὁ ἀρχοντας γιὰ νὰ κτίσουν τὸ μοναστήρι. Μόλις λοιπὸν ὁ παμμακάριστος Πατήρ πληροφορήθηκε τὸν ἐρχομὸ τους, γέμισε ἀγαλλίασι τὸ πνεῦμα του καὶ τοὺς ἔστειλε τὸ ἐξῆς μήνυμα· «Μοῦ φθάνει, πατέρες καὶ ἀδελφοί, πού γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δική μου, ταλαιπωρηθήκατε νὰ ἔλθετε ἕως αὐτοῦ. Τώρα λοιπὸν παρακαλῶ τὴν ἀγάπην σας νὰ περιμένετε μέχρι πού νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ κοντά σας».

Ἐνῶ λοιπὸν ἐτοιμαζόταν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσί του πηγαίνοντας μὲ τὰ ἴδια του τὰ πόδια —διότι οἱ ἀδελφοὶ ἀπέιχαν γύρω στὰ τρία μίλια—, συγκέντρωσε τοὺς ἀδελφοὺς πού μὲ ἀφοσίωσι τὸν ἀκολουθοῦσαν, μαζί καὶ τὸν ἡγούμενο Παῦλο στὸν ὁποῖον πρὸ πολλῶν ἡμερῶν εἶχε ἀναθέσει τὴν ἡγουμενία, ἀνδρᾶ ὄριμο, καὶ στὴν φρόνησι, καὶ στὴν ἡλικία, καὶ στὴν ἀσκησι, καὶ στὴν φιλοσοφία. Σ' αὐτοὺς μοίρασε τὰ λιγιστὰ κουρέλια του —διότι δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου οὔτε καὶ μιὰ πεντάρα— καὶ ζήτησε νὰ κοινωνήσῃ τὰ ζωοπάροχα Μυστήρια τοῦ Χριστοῦ. Ἐπειτα λέγει στὸν ἡγούμενο καὶ στοὺς ἀδελφοὺς· «Σᾶς παρακαλῶ, μόλις πεθάνω νὰ μὴν καθυστερήσετε νὰ ἐνταφιάσετε μέσα στὸ χῶμα τὸ

ἐὰν ἀποθάνω, μὴ βραδύνητε τοῦ κατακρύψαι²⁸⁶ τῆ
γῆ τὸ σῶμα μου· μήτε ἐν οἴκῳ κυριακῷ²⁸⁷ κατάδη-
σθε· μηδὲ θελήσητε ποιῆσαι καμάραν²⁸⁸ ἐπάνω μου,
ἢ ἄλλον τινὰ κόσμον²⁸⁹ οἷον δήποτε. Εἰ δὲ ὅλως
152a βούλεσθε ποιῆ/σαι τι σημεῖον διὰ τὸ γνωρίζειν ποῦ 5
τέθημαι, ὁμαλὸν ἔστω ἐπάνωθεν, ἵνα οἱ ξένοι ἐκεῖ
ἐπαναπαύωνται· καὶ γὰρ καὶ γὰρ ξένος ἐγενόμην πά-
σας τὰς ἡμέρας ὡς ἔζησα· καὶ μνημονεύετέ μου ἐν
ταῖς ἀγίαις ὑμῶν εὐχαῖς.]

98 **Τ**αῦτα εἰπὼν καὶ εὐλογήσας αὐτούς, ἐπευ- 10
ξάμενός τε πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξῆρε τοὺς
πόδας αὐτοῦ^a καὶ ἤπλωσεν ἑαυτὸν ἐν τῷ
κοιταριῷ αὐτοῦ. Ἐποίησεν οὖν δύο ἡμέρας μὴ συν-
τυγχάνων μήτε ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ·
καὶ ἐθαύμαζον οἱ ὄρωντες αὐτόν, ὅτι οὐκ ἦν ὡς 15
ψυχορραγῶν, ἀλλ' ὡς ἀναπαυόμενος· μόνον δὲ τὰ
χειλῆ κινῶν καὶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κατασφραγιζόμενος,
ἐγνωρίζετο τοῖς παροῦσιν ὡς προσευχόμενος. Καί
τις τῶν ἀδελφῶν προσεγγίσας τῷ ὀπίῳ πρὸς τῷ στό-
152b ματι αὐτοῦ, τοῦτον μόνον τὸν / στίχον ἐνόησε λέγον- 20
τος· «Τότε οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν
ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου»^a.

Ἀκούσας δὲ καὶ ὁ ἄρχων Γρηγόριος τὰ περὶ αὐτοῦ,
δρομαίως κατήλθεν ἀπὸ τοῦ καστελλίου αὐτοῦ, φέ-
ρων καὶ τὸν ἱατρὸν Μιχαήλ μετ' αὐτοῦ ὃς ἦν ἐμπει- 25
ρότατος. Καὶ ἐπιπεσὼν τῷ μακαρίῳ ἔκλαιε πικρῶς

a. Γεν. 49, 33.

σῶμα μου· οὔτε νὰ μὲ θάψετε μέσα στὸ Κυριακὸ οὔτε
νὰ θελήσετε νὰ κάμετε πάνω ἀπὸ τὸν τάφο μου κα-
μάρα ἢ ὅποιαδήποτε ἄλλα στολίδια. Ἐὰν ὡστόσο θέ-
λετε ὅπωςδήποτε νὰ κάμετε κάποιο σημάδι γιὰ νὰ
ξέρετε ποῦ εἶμαι θαμμένος, ὡς εἶναι ὁ τάφος ἀπὸ πάνω
ἴσως γιὰ νὰ ἀπαπαύωνται ἐκεῖ οἱ ξένοι. Διότι καὶ ἐγὼ
ξένος ὑπῆρξα καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς μου.
Καὶ νὰ μὲ μνημονεύετε παρακαλῶ στὶς ἅγιες προσ-
ευχές σας».

«Οὐκ ἦν ὡς ψυχορραγῶν ἀλλ' ὡς ἀναπαυόμενος»
Πρὸς τὸ αἰώνιο ταξίδι. Θρηνοὶ Γρηγορίου

98 **Α**φοῦ εἶπε αὐτὰ, τοὺς εὐλόγησε, εὐχήθηκε 10
ὅλους τοὺς ἀδελφούς καὶ ἔσυρε τὰ πόδια
του καὶ ξάπλωσε στὸ κλινάρι του. Ἐκανε
λοιπὸν δύο ἡμέρες μὴ ἔχοντας ἐπικοινωνία μήτε ἀνοί-
γοντας τὰ μάτια· καὶ ὅσοι τὸν ἔβλεπαν ἐθαύμαζαν,
διότι δὲν ἦταν σὰν νὰ ψυχορραγοῦσε, ἀλλὰ σὰν νὰ
ἀναπαυόταν. Μόνον τὰ χεῖλη του κουνούσε καὶ μὲ
τὸ δεξιὸν χεῖρὶ σταύρωνε συνεχῶς τὸν ἑαυτὸν του,
καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ καταλάβαιναν ὅτι προσευχόταν.
Μάλιστα κάποιος ἀδελφὸς ἔβαλε τὸ αὐτί του κοντὰ
στὸ στόμα αὐτοῦ καὶ μόνον τοῦτον τὸν στίχο μπό-
15 ρεσε νὰ ξεχωρίσῃ· «Τότε καὶ μόνον δὲν θὰ ντροπιασθῶ,
ὅταν θὰ ἔχω προσηλωμένα τὰ βλέμματά μου σὲ ὅλες
τίς ἐντολές σου».

Ὅταν δὲ ἄκουσε καὶ ὁ ἄρχοντας Γρηγόριος τὰ
σχετικὰ μὲ τὸν ὄσιο, τρέχοντας κατέβηκε ἀπὸ τὸ
καστέλλι του φέρνοντας μαζί του καὶ τὸν γιατρὸ Μι-
χαήλ ποῦ ἦταν πάρα πολὺ ἐμπειρος. Καὶ ἀφοῦ ἔπεσε
ἐπάνω στὸν μακάριο, ἔχυνε πικρὰ δάκρυα λέγοντας·
«ὦ Πάτερ, Πάτερ, γιατί τόσο γρήγορα μὲ ἐγκατέ-